

Folkelig energi bag 20 vindmøller på Middelgrunden

Den 6. maj 2001 blev verdens største havmøllepark officielt indviet og leverer nu 3% af Københavns el-forbrug.

Af Jens H. Larsen, Københavns Miljø- og Energikontor

På verdensplan har vindmøllerne succes, og havvindmøller er et område, der rummer enorme muligheder. Danmark er igen i front både politisk og industrielt. Med stor folkelig opbakning er det lykkedes at rejse verdens største havmøllepark lige uden for København.

Middelgrundens Vindmøllelaug

Efter flere forsøg rundt om i Danmark blev Middelgrundens Vindmøllelaug det første havmølleprojekt baseret på salg af andele. I 1993 og 1996 var mølleparkerne på Avedøre Holme og Lynetten etableret. Begge projekter blev til i et vellykket samarbejde mellem lokale vindmøllelaug og el-selskabet.

Ministeriets kortlægning havde peget på Middelgrunden som mulighed, men området var lavt prioriteret hos el-værker og embedsmænd. Med midler fra Folketinget gav Energistyrelsen en bevilling til forundersøgelserne.

Placeringen foran hovedstaden skabte debat. Politikens ”At Tænke Sig” bragte en bytteannonce for Middelgrundens Vindmøllelaug, som lød:

Haves: Vindmodstand.

Ønskes: Vindmodstand.

Men den folkelige opbakning og den omfattende dialog med alle berørte parter viste sin styrke. Energistyrelsens samlede myndighedsgodkendelse blev givet i 1999. Samtidig blev alle kontrakter underskrevet, lige før el-reformen skulle træde i kraft den 1. januar 2000. Begge forhold var en forudsætning for, at økonomien i projektet kunne hænge sammen - både for laugene og for el-selskabet.

El-forbrugerne er medejere

Den 6. maj 2001 blev møllerne på Middelgrunden officielt indviet og leverer nu 3% af hovedstadens el-forbrug.

8.552 el-forbrugere er medejere af mølleparken og er med til at gøre projektet enestående. Medlemmerne af Middelgrundens Vindmøllelaug har i samarbejde med Københavns Energi stået for etableringen af havmølleparken. De fleste af medlemmerne er borgere fra hovedstadsområdet, men der er også virksomheder, interesseorganisationer og fonde, som alle har set vigtigheden ved at deltage i et synligt og visionært projekt.

Laugets formand Erik Christiansen fortæller, at med de mange involverede og engagerede medlemmer har laugene opfyldt sit væsentligste formål: At vise den folkelige deltagelse i miljøprojekter af denne kaliber. Som en påskønnelse af den folkelige deltagelse har projektet modtaget ”Den Europæiske Solpris” samt ”Global Energy Award” i år 2000.

En ide bliver virkelighed

Det var en næsten uopnåelig vision, da Københavns Miljø- og Energikontor i 1996 præsenterede et projektforslag om 20 havmøller på Middelgrunden. Det lykkedes at skaffe politisk og tilmed økonomisk opbakning til de videre forarbejder, og myndighedsbehandlingen kunne begynde.

I de følgende år forhåndstegnede 10.000 medlemmer andele i projektet. Denne konkrete opbakning var vigtig i en periode, hvor ikke ret mange troede på ideen. Og samtidig skabte den store medlemskreds en dialog med kritikerne. En meget vigtig dialog, idet kritikerne ellers havde fået lov at styre den offentlige mening.

Vindkraft er stadig meget afhængig af politisk og folkelig opbakning. Det ses på de mange andre vindmølleprojekter, der er skrinlagt, fordi kritikerne (og Jyllandsposten) kommer til at sætte dagsordenen lokalt. Et konkret eksempel på Middelgrunden var, da Danmarks Naturfredningsforening per automatik i første omgang sagde nej til projektet. Gennem en dialog med de lokale afdelinger af Naturfredningsforeningen lykkedes det at skabe forståelse for projektet og fordelene ved placeringen. Det endte med, at Naturfredningsforeningen anbefalede projektet - takket være ikke mindst en engageret indsats fra professor Finn Bro Rasmussen. Lokalt arbejde og oplysning har derfor haft stor betydning for realisering af projektet.

Lokal deltagelse eller frit ejerskab?

Folkelig modstand mod vindmøller i landskabet er givet en af de største barrierer for den videre udvikling af vindkraften - og dermed en alvorlig barriere for udviklingen af en miljøvenlig og bæredygtig energiforsyning. Både en renere forsyning og energibesparelser er nødvendige for at nå målet.

Hidtil har lovgivningen sikret lokal deltagelse i alle private vindmøller. I dag er der åbnet for frit ejerskab, og konsekvensen kan meget vel blive et fald i den folkelige opbakning til vindkraften. Møller ejet af fremmede accepteres ikke lokalt. Det frie ejerskab skyldes politikernes forlig om el-liberaliseringen. Det frie el-marked, som er på vej, vil gøre elektricitet til en vare på linje med andre varer i EU's indre frie marked.

Hidtil har planlægningen i energisektoren været reguleret af miljøhensyn og over en lang tidshorisont. Med et frit el-marked vil der i stedet blive fokuseret på prisen og dermed kortsigtede teknologier, som ikke nødvendigvis er miljøvenlige. Se bare, hvad el-liberaliseringen i Californien har medført. Her afbrydes strømmen, fordi der ikke er forsyningskapacitet nok.

Har vindmøller en fremtid?

For at afhjælpe det frie el-markeds tendens til fokusere på prisen har politikerne lovet at etablere et marked for grøn og vedvarende energi. Hvornår det grønne marked træder i kraft er yderst usikkert og truer med at sætte en stopper for yderligere vindmøller i Danmark. Uden et marked vil der ikke være basis for vindmøller. At problemet er uafviseligt ses af det faktum, at ingen nye vindmøller er etableret i år eller sidste år under de nye regler.

Projektet på Middelgrunden blev reddet af en overgangsordning, som sikrer en minimums el-pris de første 6 år. Dermed blev det gjort rentabelt og rimeligt sikkert for almindelige borgere at deltage i projektet. Efter 6 år falder el-afregningsprisen til et lavere niveau, og efter 10 år skal elektriciteten fra Middelgrunden sælges på det frie el-marked.

Det vil blive spændende at se, om markedet til den tid vil holde gang i de danske vindmøller. Lidt for spændende skulle jeg mene. Jeg skal retfærdigvis sige, at hvis der

bliver skabt et marked for grøn strøm, vil det noget dystre billede måske blive gjort til skamme.

El-liberaliseringen sætter dog under alle omstændigheder det folkelige engagement på en alvorlig prøve.

Den folkelige opbakning i Danmark til vindkraftudviklingen er stadig enestående og levedygtig, men der er et stort behov for at sikre, at det også bliver sådan i fremtiden. Lad os værne om det folkelige engagement og glæde os over, at det lykkedes på Middelgrunden.

Fakta om Middelgrundens havmøllepark

I alt 20 møller står nu på Middelgrunden med ca. 180 meters mellemrum. De strækker sig i en 3,4 kilometer lang bue mellem Kongedybet og Hollænderdybet.

Effektmæssigt er det verdens hidtil største havmøllepark. Det forventes, at parken kan producere mere end 90.000 MWh om året, hvilket svarer til 3% af københavnernes elforbrug (eller hvad Christianshavn årligt bruger).

Møllernes vingefang er 76 m. Tårnhøjden er 64 m. Hver vindmølle har en generatoreffekt på 2 MW, og møllerne producerer el i vindhastigheder mellem 4 m/sek. og 25 m/sek. Vindmøllerne producerer maksimalt 13-25 m/sek.

På "www.middelgrunden.dk" kan ses mere om projektet, og møllernes produktion kan følges online.

Københavns Miljø- og Energikontor

arbejder for en økologisk bæredygtig udvikling i Hovedstadsområdet.

Nærmere information kan findes på hjemmesiden "www.kmek.dk".

Du er altid velkommen til at ringe på tlf. 35 37 36 36 og få et godt råd om en miljøvenlig energiløsning.

[J.A.K. bladet](#)